

(tria de novetats)

Pere RAMS FOLCH; Josep M. PÉREZ SUÑÉ; David TORMO BENAVENT

Substituts de moneda emesos a la Terra Alta durant la Guerra Civil

Batea: Patronat Pro Batea, 2024. 280 p., 25 €.

El Patronat Pro Batea presenta els resultats del seu darrer projecte col·lectiu, que analitza i documenta les emissions de moneda local durant l'època de la Guerra Civil espanyola als dotze municipis de la Terra Alta. Aquest volum és una revisió del que es publicà l'any 2008 en què s'han incorporat nous exemplars a l'antic catàleg i documentació inèdita que aporta una nova perspectiva del rol dels ajuntaments i el disseny del paper moneda local. A més, els autors aprofundeixen en els motius de l'aparició d'aquesta moneda, les característiques de cada emissió, els actors que participaren en el desenvolupament d'aquesta moneda a la Terra Alta i, finalment, el col·leccionisme institucional i particular, sense oblidar el fenomen de les falsificacions.

Mirades, núm. 8

Benaguasil: Institut d'Estudis Comarcals del Camp de Túria, 2023. 165 p., 10 €.

El nou número de la revista *Mirades* és un recull de les ponències presentades durant les sessions del IV Congrés d'Estudis Comarcals del Camp de Túria, celebrat els dies 24, 25 i 26 de novembre de 2023 al castell de Benissanó. Aquest volum consta de deu articles que es diferencien en dos blocs. El primer comprèn quatre articles sobre diversos aspectes del Camp de Túria en la defensa de València (1938-1939): els precedents medievals, la fortalesa, l'avantguarda de Lliria i notes sobre Serra i Nàquera. El segon bloc consta de sis articles que tracten sobre la participació de les dones en la Guerra Civil espanyola i es fixen en la importància dels centres d'interpretació, la participació de les dones al Camp de Túria, l'Institut Obrer i l'impacte a la Pobla de Vallbona.

David GONZÁLEZ RUIZ **Objectiu Sabadell.** **Història de la fotografia 1860-1936**

Barcelona; Sabadell: Editorial Efadós; Ajuntament de Sabadell, 2023. 200 p., 29,50 €.

Aquest llibre té com a objectiu recuperar i reconèixer els noms dels principals fotògrafs de la ciutat de Sabadell en una reivindicació doble: com a patrimoni local, però també com un dels pols fotogràfics catalans més destacats al llarg del primer terç del segle xx.

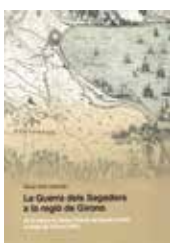
La pràctica fotogràfica a Sabadell es va estendre al ritme de la revolució industrial, impulsada per entitats com l'Acadèmia de Belles Arts, el Centre Català, l'Acadèmia Catòlica o els centres excursionistes. Destaca la brillant generació de fotògrafs d'art que a principis de segle xx era considerada una de les millors de l'Estat, igual que les 31 galeries de retratistes situades al voltant de la Rambla i els carrers adjacents, o el talent de les fotògrafes aficionades Maria Codina i Anita Figueras.

La Riuada, núm. 45

Móra d'Ebre: Associació Cultural La Riuada, 2024. 51 p., 8 €.

L'Associació Cultural *La Riuada* presenta un nou número dedicat al castell de Móra i la baronia d'Entença, una conjunció que va situar Móra d'Ebre al centre de la política medieval catalana. Noms com Guillem, Berenguer, Galbors, Saurina i el mateix Roger de Llúria van estar lligats al castell de Móra els segles XIII i XIV. En aquest volum, Antoni Domènech escriu sobre la valorització i el potencial turístic del castell de Móra, Manuel Romero fa una anàlisi històrica del castell a l'edat mitjana i Loreto Meix presenta un estudi sobre la figura de Saurina d'Entença. A més, Joan Ramon Vinaixa hi aporta un article sobre Louis Gabriel Suchet durant la seva estada a Móra d'Ebre i Gemma Sastre fa un repàs als vint anys de la Fira del Llibre Ebrenc.

Xavier SOLÀ COLOMER **La Guerra dels** **Segadors a la regió de Girona**

Girona: Diputació de Girona, 2024. 463 p., 24 €.

L'obra, basada en les fonts notariales del període, s'estructura en blocs que es combinen cronològicament i temàtica. Els protocols notariales aporten informació que permet una anàlisi més detallada amb relació a temes del dia a dia i a l'afectació material, i també emocional, de la guerra en la població.

El primer bloc cerca els orígens del conflicte, mentre que el segon estudia els fets de Santa Coloma de Farners, que marquen l'inici de la guerra a la regió de Girona. Els següents analitzen l'actuació de l'Església; la dècada en què la ciutat de Girona va ser sotmesa als exèrcits i la monarquia francesa; els enfrontaments bèl·lics a la regió de Girona; el factor humà de la guerra amb les universitats com a protagonistes, i el moment final de la contesa.

Miquel Àngel CASASNOVAS
Prevenir el contagi.
Antoni Ramis i Ramis
i la història de les
epidèmies a Menorca
(1824)

Maó: Institut Menorquí d'Estudis,
 2023. 171 p., 10 €.

El jurista i historiador maonès Antoni Ramis i Ramis (1771-1840), impressionat per la virulència de la pesta de Mallorca de 1820 i el posterior brot de febre groga a Menorca, va voler fer un toc d'atenció als menorquins que no semblaven preocupats per les epidèmies. Per fer-ho va recollir notícies històriques sobre les epidèmies a Menorca que incorporaven debats sobre les mesures que s'havien d'adoptar enfront de les malalties contagioses. El resultat va ser un opuscle publicat uns anys més tard, el 1824, amb el títol *Noticia de las pestes de Menorca*. Es tracta d'una obra que, a diferència d'altres de l'autor, no ha estat reeditada en facsímil i ara es presenta amb un estudi introductori.

Sergi ALIAGAS LLURBA
Reusencs i revolucio-
naris: La sessió local
del Partit Obrer
d'Unificació Marxista
a Reus

Reus; Tarragona: Centre de Lectura de Reus; Arola Editors, 2024.
 148 p., 27 €.

El llibre situa el context d'un moviment polític, el POUM (Partit Obrer d'Unificació Marxista) reusenc en els anys trenta. La nova documentació d'arxiu localitzada ha permès ampliar la informació que es tenia sobre la secció local i els seus militants. L'estudi traça un fil conductor que ressegueix els orígens del comunisme dissident a Reus des de les acaballes de la dictadura de Primo de Rivera, i que s'estén fins a l'exili d'alguns militants poumistes un cop acabada la Guerra Civil. S'elabora una anàlisi de l'activitat del BOC i el POUM a Reus, tot posant en relleu la importància de la secció local en el context general del partit, així com el paper que aquest va tenir en el marc de la lluita de classes a la ciutat.

Agustí ALCOBARRO
Francesc de Castellví
i Obando (Montblanc,
1682 - Viena, 1757).
La memòria de la
Guerra de Successió

Barcelona: Rafael Dalmau Editor,
 2023. 278 p., 22 €.

Aquesta biografia recull elements de la vida de Francesc de Castellví després d'anys de recerca sobre la Guerra de Successió, la postguerra i l'exili. L'obra té com a font principal les seves *Narraciones históricas*, però s'aporten també documents originals de nombrosos arxius, en especial catalans, italians i austríacs.

Francesc de Castellví va participar en la guerra però sobretot es va centrar a preservar-ne la memòria. Va ser capità de la Coronela durant el setge. Va retornar a la Conca de Barberà després de l'Onze de Setembre i va patir la repressió borbònica. El 1726 es va exiliar a Viena, on va poder entrevistar-se o establir correspondència amb molts dels protagonistes de la contesa i va accedir a molts arxius. Va morir a Viena sense haver pogut publicar la seva obra.

Miscel·lània del
CERE, núm. 33

Flix: Centre d'Estudis de la Ribera
 d'Ebre, 2023. 357 p., 25 €.

La revista comença amb un dossier format per nou treballs sobre una aproximació històrica i arqueològica al procés de formació del nucli antic de Tivissa; noms de lloc i de persona d'origen àrab i mossàrab del terme municipal; notes sobre la construcció d'una nova església de Tivissa al segle XIV; Castelló i Maçalepha; la Guerra del Francès a l'Ebre; l'escalada a Tivissa; els refugiats de guerra a través de l'obra de Josep Callau i Nogués, i els camins del peix a la muntanya de Tivissa. A més, s'hi troben articles sobre les Ordinacions d'Ascó de 1520, l'exèrcit de Suchet i la Junta Superior d'Aragó, Josep Nogués, l'estratègia de desenvolupament turístic, els forns d'oli de ginebre i la fotografia amateur, com també notes sobre l'espírit de tardor a la Ribera d'Ebre i un treball de recerca sobre rutes per la Palma d'Ebre.

Lluís DOMÈNECH I
MONTANER
Sant Benet de Bages

Canet de Mar: Centre d'Estudis
 Lluís Domènech i Montaner,
 2023. 165 p., 15 €.

Es tracta d'un estudi històric patrimonial sobre el monestir de Sant Benet de Bages realitzat per Lluís Domènech i Montaner l'any 1905. La seva intenció era que formés part d'una publicació més àmplia sobre el romànic català que finalment no va poder acabar a causa de la seva activitat política i la dedicació professional com a arquitecte. El material autògraf es conserva a l'Arxiu Històric del Col·legi d'Arquitectes de Catalunya. L'estructura d'un estudi monogràfic es nodreix tant de la informació del monument recollida in situ com de la bibliografia contemporània i precedent. La publicació recupera l'original que ha estat inèdit fins a l'actualitat amb un estudi introductori del doctor en Història de l'Art Joaquim Graupera.